

A nemzetközi magánjogról szóló törvényjavaslat társadalmi egyeztetése

Tipizált összefoglaló

A nemzetközi magánjogról szóló 2017. évi törvény (Nmtv.) tervezetének társadalmi egyeztetés során a következő szervezetektől érkezett vélemény a tervezet szövegére:

- Amerikai Kereskedelmi Kamara (AmCham – általánosságban támogatta a javaslatot)
- Magánjogot Oktatók Egyesülete (MOE – általánosságban támogatta a javaslatot)
- Magyar Ügyvédi Kamara (MÜK)
- Magyar Bírósági Végrehajtói Kar (MBVK)
- Magyar Országos Közjegyzői Kamara (MOKK)

Az észrevétel által érintett rendelkezés	Beküldő szervezet	Észrevétel lényege	IM válasza
2.§	MÜK	Elképzelhető, hogy az Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusának a hatálya kiterjed valamilyen kérdésre, de az uniós aktus mégsem tartalmaz rendelkezést az ügyben felmerülő kérdésre. Érdemes lenne körüljárni, hogy mit ért a jogalkotó a „kérdés” fogalmán. Javaslat: „E törvény rendelkezéseit olyan kérdésekben kell alkalmazni, amelyeket nem szabályoz az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusa.”	A normaszöveg módosítása nélkül az indokolásban pontosításra került a törvény és az uniós, illetve nemzetközi jogforrások viszonyára vonatkozó magyarázat. A hatályos Kódex 2. §-a is használja a „kérdés” szót, ezen kifejezéssel kapcsolatban a gyakorlatban korábban nem felmerült értelmezési probléma, így ez a rész változatlan maradt..

15. § (1) bek.	MÜK	<p>Jelen § a „személyiségi jog” kifejezést használja, míg az ehhez a §-hoz tartozó indokolás a „személyhez fűződő jog” kifejezést is alkalmazza. A „személyiségi jog” kifejezést tartjuk indokoltnak, mert az új Ptk. is elsődlegesen ezt használja.</p> <p>A Javaslat több helyen pl. a joghatóságnál a „személyállapot” ügyek alá sorolja a gondnokság és a holtnak nyilvánítás, ill. a halál tényének megállapítását, míg a jelen bekezdés más kifejezéssel utal ezekre. Javaslat: az eltérés megszüntetése.</p>	<p>A személyiségi jog kifejezés a 15. § (1) bekezdésben tudatosan és egy kitérővel vita nyomán került alkalmazásra, az indokolás szóhasználata is ezt a kifejezést alkalmazza. Ugyanígy szándékos a 23. §-ban a személyhez fűződő jog kifejezés használata. A személyiségi jogot az ember kapcsán használja a Javaslat, a személyhez fűződő jogot pedig az emberre és a jogi személyre összefoglalóan.</p> <p>A 15. § (1) bekezdés csak azokat a kérdéseket sorolja fel, amelyekben a személyes jog a kapcsolóelv (jogképesség, cselekvőképesség, névviseles és személyiségi jogok, bár megjegyzendő, hogy a névviseles e listából törlésre kerül, mivel a névviselesnél egyéb kapcsolóelvek is szerepelnek). Az egyéb olyan jogviszonyokra, amelyeknél a személyes jog mint a kapcsolóelv szerepet kap, de nem kizárólagos, nem utal e helyen a Javaslat. Erre is figyelemmel megtevéstől lenne itt a személyállapot ügyek gyűjtőfogalom használata.</p> <p>A joghatóság esetén a 36. fejezet címénél a „személyállapot ügyek” fogalmának használata technikai célú, egy hosszú felsorolást kerül el, de azt követően jogviszonyonként külön-külön meghatározásra kerülnek a joghatósági okok, így nem okoz zavart a fogalom használata. Az alkalmazandó jogi és a joghatósági szabályok közötti teljes körű azonosságok elérése egyébként sem biztosítható minden esetben.</p> <p>Az érintett bekezdés így változatlan maradt.</p>
----------------	-----	---	--

23. §	MÜK	<p>Kérdéses, hogy e § összegegyeztethető-e a 15.§ (1) bekezdésével, ahol az ember személyiségi jogára a személyes joga alkalmazandó, míg a személyiségi jog megsértésére a Javaslát külön kapcsolóelv alapján jelöli ki az alkalmazandó jogot.</p> <p>Kérdéses, hogy a szokásos tartózkodási hely fogalma magában foglalja-e az érdekközpontot is (ld. indokolás 46 o.)</p> <p>A Javaslát kizárólag a megsértésre koncentrál, és figyelmen kívül hagyja a megsértés lehetőségét, így a fenyegető jogsértést. Javasoljuk korrigálni.</p> <p>A (2) bekezdés b) pontban foglalt jogi személyekre vonatkozó kapcsolóelv megismétli az (1) bekezdésbeli kapcsolóelvet. Az ismétlést el kellene hagyni vagy az 58.§ (1) bekezdésének megfelelően a jogi személy szokásos tartózkodási helyét annak központi ügyintézés helyének tekinteni. Esetleg ajánlatos lenne ezt a fogalmat az értelmező rendelkezések közé is felvenni.</p>	<p>A személyhez fűződő jogok megsértésére alkalmazott kapcsolóelv (szokásos tartózkodási hely) szándékosan tér el a 15.§ (1) bekezdésbeli személyiségi jogra alkalmazandó kapcsolóelvtől (az ember személyes joga, ami első sorban az állampolgársága). Ugyanis egyrészt a személyhez fűződő jogok megsértésére nemcsak természetes, hanem jogi személyek esetén is sor kerülhet, másrészt a jogsértés következménye a szokásos tartózkodási helyen mutatkozik a legsúlyosabban.</p> <p>Az életvitel központja valóban a szokásos tartózkodási hely egy eleme, de nem feltétlenül esik egybe az érdekközponttal. Az indoklás is utal rá a 46. oldalon, hogy előfordulhat a szokásos tartózkodási hely és az érdekszféra középpontjának a szétválása. Ebből következően a két fogalom különböző.</p> <p>A fenyegető sérelem figyelembevételére a 23. § kiegészítésre került egy (3) bekezdéssel: „Az (1)-(2) bekezdést a személyhez fűződő jogok fenyegető sérelmére is alkalmazni kell”.</p> <p>A 23. § (2) bekezdés a) pontja nem zárja ki, hogy a jogi személy érdekeinek központja is megállapítható. Másrészt a (2) bekezdés vagylagos kapcsolóelveket tartalmaz, a sértett érdekeinek központja mellett lehetőség van a jogsértő szokásos tartózkodási helye (jogi személy létesítő okirata szerinti székhelye) szerinti állam jogának vagy a magyar jognak a választására, így amennyiben a jogi személy érdekeinek központja nem állapítható meg, a jogválasztással – szűkebb körben ugyan -, de élhet. Való igaz, hogy a 23. § (1) bek. és a (2) bek. b) pont is a szokásos tartózkodási hely kapcsolóelvét alkalmazza, de az egyik a sértett, a másik a sértő vonatkozásában, amely a gyakorlatban más államhoz vezethet.</p> <p>Összességében tehát a 23. § kiegészítésre került egy, új, a fenyegető sérelemre vonatkozó (3) bekezdéssel, egyebekben a szöveg változatlan maradt.</p>
55. § (3) bek.	MÜK	<p>A Javaslát e rendelkezése fogalmilag aggályos. A szoros, ill. szorosabb kapcsolat mindig magával a jogviszonnyal függ össze, azt a szerződéssel összefüggésben kell értelmezni és nem kapcsolható az eljárás</p>	<p>A bekezdés nem egy helyhez kapcsolja az alkalmazandó jog kijelölését, hanem itt a szorosabb kapcsolat egy jogra utal. „...e jog a (2) bekezdésben megjelölt jognál szorosabb kapcsolatban van”.</p> <p>Az érintett bekezdés tehát változatlan maradt.</p>

		rás helyéhez.	
60. §	MÜK	Javasoljuk e §-t kiegészíteni egy olyan fordulattal, amelyben utalás történik a 23.§-ra.	Arra való kifejezett utalást, hogy valamely jogviszonyra vonatkozó szabályozás a jogszabály egy másik részén található, kizárólag tájékoztató jelleggel, normatív tartalom nélkül, nem tartjuk szükségesnek és ez kodifikációs szempontból is kifogásolható. Az érintett bekezdés így változatlan maradt.
82-87. §	MÜK	Nem kellene kimondani, hogy a nemzetközi szervezeteknek és vezetőiknek nincs immunitásuk, kivéve ha ez valamely nemzetközi megállapodás alapján biztosított? A 83.§ (2) bekezdése és a 84.§ (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel nem kellene világosabbá tenni, hogy a viszontkereset nem a külföldi állam elleni eljárás? A 84. § (1) bekezdésben az immunitásról való kifejezett lemondást pontosítani kellene.	A nemzetközi szervezetek immunitását nemzetközi egyezmények szabályozzák, erre tekintettel nem indokolt külön szabályozás a nemzetközi magánjogi törvényben. A 84. § (1) bekezdése, noha a 83. § alóli kivételeket állapít meg, a 83. §-tól függetlenül önmagában is alkalmazható. A 84. § (1) c) pontja szerinti normatív tartalom, vagyis hogy a viszontkereset tekintetében az államot az immunitás nem illeti meg, annak kimondása nélkül is egyértelműen érvényesül, hogy expressis verbis kimondásra kerülne, hogy a viszontkereset elbírálása nem külön eljárásban történik. A kifejezett lemondás formáit a Javaslat tudatosan nem kívánja meghatározni, a lehetséges módok taxatív meghatározása ugyanis túlságosan leszűkítő eredményre vezethetne. Ezt, ugyanúgy, ahogy például a kifejezett jogválasztás lehetséges módjait is, a joggyakorlatnak kell kezelnie. Az érintett §-ok a mindezek miatt változatlanok maradtak.

90. §	MÜK	<p>Kérdéses, hogy szükség van-e jogi személyek vagy jogi személyiség nélküli jogalanyok esetén a "központi ügyintézés helyére" mint kapcsolóelvre, mert ez megnöveli a forum shopping lehetőségét és jogbizonytalanságot teremt.</p> <p>Továbbá azért is kérdéses ezen kapcsolóelv, mert az 58. (1) bek. ugyanezen kör esetén a szokásos tartózkodási hely kapcsolóelvét használja.</p>	<p>A jogi személyek és jogi személyiség nélküli egyéb jogalanyok elleni perek, illetve általában a vagyoni jogi perek tekintetében a joghatósági szabályok kialakításának egyik vezető elve az volt, hogy azok a lehető legközelebb álljanak az 1215/2012/EU (Brüsszel Ia) rendelet szabályaihoz. A rendelet 63. cikke alapján a jogi személyek esetében a „lakóhely” („domicile”) a létesítő okirat székhelye, a központi ügyvezetés helye vagy az üzleti tevékenység fő helye. Ezt a megközelítést teljes mértékben nem vette át a Javaslat, aminek elsődleges indoka, hogy ez utóbbi kategória a magyar belső jogban kevésbé alkalmazott, mint a másik kettő, amelyek például a jogi személy státuszára alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezésekben (22. §) is megjelenik. A központi ügyintézés helyére utalás tehát a Brüsszel Ia rendelethez történő közelítés jegyében került a tervezetbe, ugyanakkor a rendelet (illetve az annak előzményének számító 44/2001/EK rendelet) alkalmazása sem utalt arra, hogy a forum shopping reális veszély lenne e szabály kapcsán.</p> <p>Az 58. § (1) bekezdése kizárólag a kötelmi jogi szabályok alkalmazása szempontjából állapítja meg a jogi személyek szokásos tartózkodási helyét, amit az 593/2008/EK (Róma I) rendelethez való közelítés indokolt. Az ugyanazon jogviszonyokra az alkalmazandó jogra vonatkozó és a joghatósági szabályok kialakításánál eltérő szempontok érvényesülhetnek. Az alkalmazandó jogi szabályoknál a cél alapvetően azon anyagi jog megtalálása, amelyik a legközelebb áll az adott jogviszonyhoz, míg a joghatósági szabályoknál az, hogy a védekezéshez való jog érvényesítésének biztosítására illetve az előreláthatóság követelményére is tekintettel melyik fórum lehet a legalkalmasabb a jogvita elbírálására. Az eltérő szempontok eltérő eredményekre vezethetnek, aminek következménye a gyakorlatban, hogy az eljáró fórum nem mindig a saját jogát alkalmazza.</p> <p>A fentiek alapján az érintett § változatlan maradt.</p>
-------	-----	---	--

94. § (1) bek.	MÜK	<p>A belföldön megvalósult szerződésen kívüli kötelmekkel összefüggő jogvitában a belföldön megvalósuló jogi tények esetén pl. internetes jogsértések esetén gondot okozhat az elkövetési hely azonosítása.</p> <p>A fenyegető jogsértésekről nincs szó a Javaslatban, csak a már bekövetkezett személyhez fűződő jogok megsértéséről, ezt pótolni kellene.</p>	<p>A 90. § (1) bekezdéssel kapcsolatban leírtak itt is irányadók a tekintetben, hogy az alkalmazandó jogra és a joghatóságra vonatkozó szabályok kialakítása kapcsán nem mindig ugyanazok a szempontok érvényesülnek. Tekintettel arra, hogy a személyhez fűződő jogok megsértéséből származó igények érvényesítése eljárásjogi szempontból a deliktualis felelősség érvényesítésével rokon, az utóbbira irányadó joghatósági szabályok kerültek megállapításra a személyhez fűződő jogok megsértése kapcsán. A joghatósági szabály egyébként választási lehetőséget kínál a felperesnek, a jogsértő magatartás helye illetve az eredmény bekövetkezésének helye között, így az őt megillető jogválasztási lehetőség (23. §) és a joghatóság tekintetében rendelkezésére álló lehetőség mérlegelése tekintetében figyelembe veheti választásának az igény érvényesíthetőségére gyakorolt hatását (pl. bizonyítási nehézségek).</p> <p>A bekezdés utolsó mondata a szerződésen kívüli kötelmekre irányadó szabályok megfelelő alkalmazását írja elő, amelyek viszont a jövőbeli jogsértésekre is kiterjednek („kötelmet keletkeztető jogi tény ... valósulhat meg, vagy annak eredménye ... következhet be”), így a személyhez fűződő jogok megsértése esetében is alkalmazandó a szabály a fenyegető jogsértésekre is. A szöveget nem kell módosítani, de az indokolásban ez az értelmezés egyértelműbb lett.</p> <p>Tehát a fenyegető jogsértésekre vonatkozóan az indokolás kiegészítésre került, az érintett bekezdés azonban a Javaslatban változatlan maradt.</p>
111. §	MÜK	<p>E § csak a Magyarország által kötött nemzetközi egyezményekre utal, holott az EU is köthet ilyet a tagállamok nevében, kérdéses e § unós joggal való összeegyeztethetősége.</p>	<p>A Javaslat kifejezetten azért utal a Magyarország által kötött egyezményekre, mert ezek esetében van lehetőségünk egyoldalúan alkalmazni saját, kedvezőbb elismerési szabályainkat. Az Európai Unió által kötött egyezmények tekintetében éppen az kérdéses, hogy azok hatályát „leronthatja-e” egy tagállam egyoldalúan, így pont az ezzel összefüggő bizonytalanságok miatt nem terjed ki a kérdéses rendelkezés hatálya ezen egyezményekre.</p> <p>A fentiek alapján az érintett § változatlan maradt.</p>

<p>74. § (3) bekezdés</p>	<p>MBVK</p>	<p>A külföldi okiratok kézbesítésére vonatkozó utaljának azon jogszabályhelyekre, amelyek az önálló bírósági végrehajtók általi belöldi kézbesítésről szólnak. Javaslat: 74. § (3) bek: A bíróság a jogsegélykérelem átvételétől számított nyolc napon belül, a végrehajtó <i>a külön jogszabályban meghatározottak alapján</i> intézkedik a kézbesítés fogantatása iránt." Emellett a Javaslat elfogadása esetén a Vht. 31/D. §-át is módosítani kell majd.</p>	<p>A Javaslat 75. § (1) bekezdése általános jelleggel utal a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok alkalmazására a külföldi irat kézbesítése során, az ahhoz kapcsolódó indokolás pedig nevesíti is a végrehajtói kézbesítés részletes szabályairól szóló 250/2004. (VIII.27.) Korm rendeletet. Erre tekintettel a 74. § (3) javasolt kiegészítése nem szükséges. Ugyanakkor a fenti kormányrendeletet a Javaslat Országgyűlés általi elfogadását követően módosítani kell majd. Tekintettel arra, hogy a külföldi jogsegélykérelem alapján történő kézbesítés nem végrehajtási eljárásban történő kézbesítést jelent majd, a Vht. 31/D. §-ának módosítása nem szükséges, a nemzetközi magánjogi törvény önmagában megteremti a bírósági végrehajtó közreműködésének jogalapját.</p>
<p>122. § (6) bekezdés</p>	<p>MBVK</p>	<p>A külföldi határozat belöldi elismerése kapcsán a biztosítási intézkedés ritkán alkalmazott formája a vagyonelemek biztosításának, hiszen a bíróság csak "szűk" körben rendeli alkalmazni. Ha elindul a belöldi elismerési eljárás, az elhúzódhat annyira, hogy a kötelezettnek ideje legyen elvonnia a végrehajtás alá vonható vagyonát, ezért az elismerési eljárás során lehetővé kellene tenni a biztosítási intézkedések meghozatalát, ehhez a 122. §-ba egy új (6) bekezdésre, valamint a Vht. 186. §-ba is egy új (6) bekezdésre lenne szükség.</p> <p>Javaslat: 122. § (6) <i>Amennyiben a határozat elismerésének feltételei fennállnak, akkor a bíróság az érdekelt kérelmére a 70. §-ban foglalt biztosítási intézkedést rendel el a bírósági végrehajtásról szóló törvény szabályai szerint. A biztosítási intézkedés elrendelése a végrehajtási tanúsítvány kiállításának nem akadálya.</i></p>	<p>A javasolt megoldás elfogadásra került bizonyos módosításokkal, amelyek alapján az érintett rendelkezések szövege az alábbi:</p> <p>„122. § (6) Ha a határozat elismerésére vonatkozó feltételek fennállnak, a bíróság az érdekelt kérelmére biztosítási intézkedést rendel el a bírósági végrehajtásról szóló törvény szabályai szerint. A biztosítási intézkedés elrendelése a végrehajtási tanúsítvány kiállításának nem akadálya.”</p> <p>A Vht. 186. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki: „186. § (6) A végrehajtási tanúsítvány tárgyában határozatot hozó bíróság biztosítási intézkedést rendelhet el, ha a 208. § alapján végrehajtási tanúsítvány kiállításának lenne helye.”</p>

		<p><i>Vht. 186. § (6) Biztosítási intézkedés rendelhető el, ha a 208. § alapján végrehajtási tanúsítvány kiállításának lenne helye. A biztosítási intézkedést a végrehajtási tanúsítvány tárgyában határozatot hozó bíróság rendeli el.</i></p>	
--	--	---	--

128. §	MOKK	<p>A Javaslatban már nem szerepel a hatályos nemzetközi magánjogi tvr. 69. §-ának megfelelő rendelkezés, amely lehetővé teszi, hogy a fél magyar közjegyző előtt külföldi eljárás céljára peren kívüli esküt vagy fogadalmat tegyen; erről a közjegyző tanúsítványt állít ki. Ehelyett a Javaslat 128. §-a a közjegyzőkről szóló törvény 1991. évi XLI. tv. (Kjtv.) 136. §-ának módosítását javasolja. Ez csak azzal jár, hogy a Kjtv. 136. §-ának felsorolása kiegészül a külföldi eljárás céljára tett peren kívüli eskü vagy fogadalom tanúsításával.</p> <p>Emellett szükséges lenne a peren kívüli eskü vagy fogadalom részletszabályait is meghatározni. A Kjtv. a 136. §-ban nevesített többi tanúsítványfajta tekintetében is meghatározza az adott tanúsítvány elkészítésének szabályait, ez szükséges az újonnan beiktatandó tanúsítvány esetében is.</p> <p>Javaslat:</p> <p>128. § (1) A közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjtv.) 136. §-ának (1) bekezdése az alábbi j) ponttal egészül ki:</p> <p>„j) peren kívüli eskü vagy fogadalom külföldi eljárás vagy belföldi választottbírósági eljárás céljára történt tételéről.”</p> <p>(2) A Kjtv. a következő 146/A. §-sal egészül ki:</p> <p>„146/A. § (1) A közjegyző előtt külföldi eljárásban vagy belföldi választottbírósági eljárás-</p>	A szövegjavaslat elfogadásra került.
--------	------	---	--------------------------------------

		<p>ban történő felhasználás céljára peren kívüli esküt vagy fogadalmat (a továbbiakban e §-ban együtt: eskü) lehet tenni. Az esküvel a fél azt erősíti meg, hogy az eskü szövegét tartalmazó okiratban (a továbbiakban: esküokmány) foglaltak a valóságnak vagy akaratának megfelelnek.</p> <p>(2) A közjegyző az eskü tételét az esküokmány esküt tartalmazó részének esküt tevő általi felolvasását vagy az esküokmányra vonatkozó eskü esküt tevő által történő szóbeli előadását követően az esküokmányra vezetett vagy ahhoz fűzött záradékkal tanúsítja. A záradék készítésére a 139. § rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.</p> <p>(3) Az eskü tételét a közjegyző úgy is tanúsíthatja, hogy az eskü szövegét szó szerint jegyzőkönyvbe foglalja. A jegyzőkönyvet az esküt tevőnek alá kell írnia. Az esküokmány a jegyzőkönyv mellékletét képezi.</p> <p>(4) Az eskü tételét tanúsító közjegyzői okiratban utalni kell arra, hogy az eskü tételére külföldi eljárásban vagy belföldi választottbírósági eljárásban történő felhasználás céljából került sor.”</p>	
--	--	--	--